

Warszawa, 9 grudnia 2021 r.

Doc. dr hab. Maciej Piotrowski
Uniwersytet Muzyczny Fryderyka Chopina
Wydział Wokalno-Aktorski
Katedra Kameralistyki Fortepianowej i Smyczkowej
mail: maciej.piotrowski@chopin.edu.pl
tel. 602 182 191

Recenzja osiągnięcia naukowego oraz całokształtu dorobku naukowego, dydaktycznego dra Witolda Janusza w związku z jego wnioskiem o nadanie stopnia doktora habilitowanego.

1. Podstawa prawna recenzji.

Rada Doskonałości Naukowej w dniu 31 maja 2021 roku, działając na podstawie art. 221 ust. 4 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2021 r., poz. 478) dokonała wyznaczenia mnie na recenzenta w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego dr Witoldowi Januszowi w Akademii Muzycznej im. Karola Lipińskiego we Wrocławiu w dziedzinie sztuki w dyscyplinie sztuki muzyczne, wszczętym 19 marca 2021 r.

2. Wykształcenie i działalność artystyczna Kandydata

Edukację pianistyczną rozpoczął w 1981 roku w Państwowej Szkole Muzycznej I st. im. Grażyny Bacewicz we Wrocławiu w klasie fortepianu mgr Anny Grzelak. Przez kolejne lata kontynuował ją w Państwowej Szkole Muzycznej II st. w klasie prof. Ewy Prawuckiej, a następnie w Liceum Muzycznym im. Karola Szymanowskiego we Wrocławiu w klasie mgr Ewy Piotrowskiej, które ukończył z wyróżnieniem w 1993 roku. Ostatnim etapem kształcenia była wrocławska Akademia Muzyczna, ukończona w 1998 roku w klasie wybitnego artysty i pedagoga prof. Włodzimierza Obidowicza.

W tym samym roku został zatrudniony na rodzimej uczelni na Wydziale Wokalnym jako pianista - kameralista w klasach śpiewu solowego. Od tego czasu głównym obszarem Jego działalności artystycznej stała się kameralistyka fortepianowa, a w szczególności wykonawstwo liryki wokalne. Współpracował lub współpracuje, kształcąc młodych adeptów sztuki wokalne, w klasach śpiewu solowego z wieloma doskonałymi artystami-pedagogami: prof. Ewą Czermak, prof. Danutą Paziuk-Zipser, prof. Agatą Młynarską, prof. Marią Czechowską-Królicką, prof. Michaliną Growiec, prof. Eugeniuszem Sąsiadkiem, prof. Christianem Elssnerem, prof. Piotrem Łykowskim, prof. Bogdanem Makalem, dr hab. Moniką Kolasą-Hladiková oraz mgr Joanną Zawartko.

Jego doświadczenia na płaszczyźnie kameralnej nie ograniczały się li tylko do wykonawstwa liryki wokalne. Pracował w klasie skrzypiec prof. Krzysztofa Bruczkowskiego na podyplomowych Studiach Mistrzowskich, co zaowocowało poznaniem repertuaru skrzypcowego oraz szeregiem koncertów i recitali, podczas których wykonywał m. in. sonaty C. Francka, M. Ravela czy S. Prokofiewa. Miał także styczność ze specyfiką współpracy z instrumentami dętymi, będąc pianistą w klasie waltorni st. wykł. Ryszarda Kurzaka, jak

Wrocław, 9 grudnia 2021 r.

Doc. dr hab. Maciej Piotrowski
Uniwersytet Muzyczny Fryderyka Chopina
Wydział Wokalno-Aktorski
Katedra Kameralistyki Fortepianowej i Smyczkowej
mail: maciej.piotrowski@chopin.edu.pl

Proszę o przeliczenie naukowego oraz artystycznego dorobku naukowego
dydaktycznego dr. Witolda Janusza w związku z jego wniosem o nadanie stopnia doktora
habilitowanego.

1. Podstawa prawna rozprawy

Rada Główności Naukowej w dniu 31 maja 2021 roku, działając na podstawie art.
231 ust. 4 ustawy z dnia 20 lipca 2008 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2021
r., poz. 478) dokonała wyznaczenia komisji na terenie Państwa w celu nadania
stopnia doktora habilitowanego dr. Witoldowi Januszowi w Akademii Muzycznej im. Karola
Lipińskiego we Wrocławiu w dziedzinie sztuki w dyscyplinie sztuki muzyczne, woczym 19
marca 2021 r.

2. Wykazanie i charakterystyka artystyczna Kandydata

Edukację pianistyczną rozpoczął w 1981 roku w Państwowej Szkole Muzycznej I st. im.
Grzegorz Bacwicz we Wrocławiu w klasie fortepianu mgr. Anny Grzelak. Później kolejne lata
kontynuował w Państwowej Szkole Muzycznej II st. w klasie prof. Ewy Przewuckiej, a
następnie w Liceum Muzycznym im. Karola Szymanowskiego we Wrocławiu w klasie mgr.
Ewy Piotrowskiej, które ukończył z wyróżnieniem w 1993 roku. Ostatnim etapem kształcenia
była wrocławska Akademia Muzyczna, ukończona w 1998 roku w klasie wirtuozego artysty i
pedagoga prof. Włodzimierza Olszowskiego.

W tym samym roku został zatrudniony na rotacyjnej uczelni na Wydziale Wokalnym jako
pianista - kameralista w klasach śpiewu solowego. Od tego czasu głównym obszarem jego
działalności artystycznej stała się kameralistyka fortepianowa, a w szczególności
wykonawstwo liki wokalne. Współpracował lub współpracuje, kształcić młodych adeptów
sztuki wokalne, w klasach śpiewu solowego z wieloma doświadczonymi artystami-pedagogami:
prof. Ryszardem, prof. Danutą Paszkę-Eliasz, prof. Agatą Wójcicką, prof. Marię
Czuchradą-Króliką, prof. Michałem Głowackim, prof. Eugeniuszem Szlachetką, prof.
Christiane Eisenberg, prof. Piotrem Cyranem, prof. Bogdanem Makarem, dr hab. Moniką
Kotycz-Hilakową oraz mgr. Joanną Zawacką.

Jego dorobek jest nieograniczony, nie ograniczył się tylko do
wykonawstwa liki wokalne. Pracował w klasie śpiewu prof. Krzysztofa Bruszkowskiego
na poddyplomowych Studiach Muzycznych, na zawodowych koncertach w ramach repertuaru
skrzypcowego oraz szeregu koncertów i recitali, podczas których wykonywał m. in. sonaty
C. Francka, M. Ravela czy S. Prokofiewa. Miał także styczność ze specjalistycznymi
instrumentami dętymi, będąc pianistą w klasie wirtuozki st. wykł. Ryszarda Kuraska, jak

również pracując z klarncistami: studentami i doktorantami prof. Mieczysława Stachury i prof. Jana Tatarczyka.

W latach 1998-2009 wystąpił jako pianista-kameralista w ponad 160 udokumentowanych koncertach i recitalach w kraju i za granicą (79 z nich związanych jest z działalnością artystyczną, a 84 z pedagogiczną - recitale dyplomowe, licencjackie, koncerty klas i inne), prezentując różnorodny repertuar w zróżnicowanych formacjach kameralnych (od duetów z instrumentami smyczkowymi, dętymi, z drugim fortepianem, z wokalistami, po trio fortepianowe i kwartet), m. in. w Dworku Chopina w Dusznikach Zdroju, Zamku Piastów Śląskich w Brzegu, Teatrze im. H. Wieniawskiego w Szczawnie Zdroju, Sali Koncertowej Uniwersytetu Wrocławskiego - Oratorium Marianum, Sali Koncertowej Akademii Muzycznej im. Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy, Galerii Polskiego Instytutu w Sofii (Bułgaria), Auli Nova Akademii Muzycznej im. I. J. Paderewskiego w Poznaniu, Sali Teatralnej Akademii Muzycznej im. K. Szymanowskiego w Katowicach, Filharmonii Wrocławskiej, Sali Koncertowej Uniwersytetu w Ostrawie (Słowacja) czy Dużym Studiu Polskiego Radia we Wrocławiu.

Wystąpił w cyklu koncertów w Szwajcarii (grudzień 2000 - Bazylea, Zurich i Lucerna) z dziełem C. Orffa *Carmina Burana*, w którym wykonywał partie fortepianu i celesty. Cykl pieśni F. Chopina zaprezentowany z okazji 150 rocznicy śmierci kompozytora (marzec 1999) wykonał na dwóch recitalach na Majorce i Ibizie towarzysząc Aleksandrze Kurzak i Jackowi Jaskule. W tym okresie także uczestniczył jako pianista-akompaniator w przesłuchaniach kandydatów I skrzypiec do orkiestry Sinfonii Varsovii (Warszawa, lipiec 2003) i I skrzypiec do Orkiestry Filharmonii Narodowej (Warszawa, marzec 2004). Jako pianista również brał udział w licznych międzynarodowych i ogólnopolskich konkursach wokalnych, kursach i festiwalach, m.in. na 57 Międzynarodowym Festiwalu Chopinowskim w Dusznikach Zdroju, podczas którego wraz z Wiolettą Chodowicz wykonał wybrane pieśni F. Chopina, F. Szopskiego i S. Moniuszki. Współpracował także z Maestrą Teresą Żylis-Garą podczas Mistrzowskiego Kursu Wokalnego (Wrocław 2005).

W październiku 2009 roku Kandydat obronił pracę p.t.: „Faktura fortepianowa wybranych dzieł z twórczości kameralnej Franza Schuberta, Johannes Brahmsa i Claude'a Debussy'ego jako studium środków wyrazu, będących źródłem inspiracji dla rozwoju artystycznego pianisty – kameralisty”, która wraz z recitalem (*Trio fortepianowe* op. 114 J. Brahmsa, *Premiere Rhapsodie* C. Debussy'ego i wybrane pieśni F. Schuberta) była podstawą do nadania mu stopnia doktora w dziedzinie sztuki.

3. Ocena osiągnięcia artystycznego będącego podstawą postępowania habilitacyjnego.

Jako dzieło artystyczne Kandydat wybrał dwa cykle pieśni.

Pierwszy z nich to *Schwanengesang* D 957 Franza Schuberta, jedno z najwybitniejszych arcydzieł pieśniarskiej literatury światowej. *Schwanengesang* obejmuje 13 pieśni stanowiących poetycką całość - siedem do słów Ludwiga Rellstaba i sześć do słów Henricha Heinego, powstałych w sierpniu 1828 oraz czternastą pieśń *Die Taubenpost* do poezji Johann Gabriela Seidla napisaną w październiku 1828, która jest zarazem ostatnią kompozycją, jaka wyszła spod pióra Schuberta. Jak napisał Kandydat: „Uwypuklenie i ukazanie niezliczonego bogactwa wyrazowego tego cyklu, ujętego w różnorodnej fakturze fortepianu, postawiło przede mną niezwykle wymagające zadanie. Dlatego też, starałem się być swoistym *spiritus*

movens dającym ożywcze tchnienie w przestrzeni dźwiękowej, a jednocześnie będąc w nierozdzielnej symbiozie z głosem wokalnym”.

- *Liebesbotschaft* (Poślanie miłości, nr 1)
- *Kriegers Ahnung* (Świadomość wojownika, nr 2)
- *Fruhlingssehnsucht* (Tęsknota za wiosną, nr 3)
- *Standchen* (Serenada, nr 4)
- *Aufenthalt* (Pobyt, nr 5)
- *In der Ferne* (W oddali, nr 6)
- *Abschied* (Pożegnanie, nr 7)
- *Der Atlas* (Atlas, nr 8)
- *Ihr Bild* (Jej portret, nr 9)
- *Das Fischermo,dchen* (Rybaczka, nr 10)
- *Die Stadt* (Miasto, nr 11)
- *Am Meer* (Nad morzem, nr 12)
- *Der Doppelganger* (Sobowtór, nr 13)

Tłumaczenia tytułów pieśni pochodzi od Habilitanta.

Podczas nagrania Kandydat korzystał z wydania Barenreitera na głos niski, który w porównaniu z innymi edycjami cechuje się w niektórych miejscach różniącym się zapisem oznaczeń dynamicznych, agogicznych i artykulacyjnych.

Na prezentowanym nagraniu niektóre pieśni zostały wykonane w innych tonacjach, dopasowanych do skali głosu śpiewaka.

Drugi z cykli pieśni, *Srebrne struny* Bogdany Filc jest światową prapremierą, jeśli chodzi o zapis na nośniku CD. Do tej pory nikt nie ujął tego cyklu w całości, uwieczniając go w postaci nagrania.

Specyficzne miejsce w jej twórczości zajmuje, dedykowany prof. Stanisławowi Ludkiewiczowi, wspomniany cykl *Srebrne struny*, napisany w 1999 roku do słów ukraińskiego dramaturga i poety Oleksandra Olesia.

Cały cykl składa się z sześciu pieśni, mających swobodną budowę o charakterze poematów wokalno-instrumentalnych.

- *Cykl rozpoczyna utwór O, szcze ne wsi umerly zali (O, jeszcze nie wszystkie umarły żale, nr 1)*
- *Niinu-niinu, jak podych bylyny (Łagodny - łagodny, jak oddech przeszłości, nr 2)*
- *W nebi žiaworonky wjut'sja (Po niebie mkną skowronki, nr 3)*
- *Jest' kwiaty taki, szczo nikoly ne kwitnut' (Są kwiaty takie, które nigdy nie kwitną, nr 4)*
- *Zatremtily struny u duszi moij (Zadrżały struny w duszy mojej, nr 5)*
- *Wesnjanij witer (Wiosenny wiatr, nr 6)*

Jak napisał Kandydat: „Podsumowując, zarówno *Schwanengesang*, jak i *Srebrne struny* wymagają ponadprzeciętnej dojrzałości artystycznej i wrażliwości wyrazowej, stawiając przed wykonawcami wysoki próg interpretacyjny. Patrząc przez pryzmat pianistycznych aspektów, niezbędne jest posiadanie znacznej umiejętności w operowaniu barwami fortepianowymi, aby móc przekazać w wymiarze dźwiękowym całą paletę nastrojów i emocji

muzycznej wypowiedzi. Dodatkowo kompozytorzy obu cykli kładą znaczny nacisk na biegłość techniczną i bardzo dobry warsztat pianistyczny. Zwłaszcza uwidacznia się to w dziele Bogdany Filc, które obfituje w tego rodzaju trudności i wymaga dużej sprawności manualnej”.

W obu cyklach Kandydat całkowicie sprostał problemom i wymaganiom, o których pisze powyżej. Dysponuje On pięknym dźwiękiem, który pozwala realizować wszystkie niuanse muzycznej narracji.

Umiejętnie odzwierciedla charakter wszystkich pieśni. Jego, godna podziwu, technika gry fortepianowej pozwala bez trudu śledzić warstwę poetycką pieśni.

Podkreślić należy idealną, wręcz wzorcową, współpracę ze śpiewakami. Towarzyszy im czujnie, będąc wrażliwym na wszelkie zmiany nastroju. Jednocześnie podkreśla wiodącą rolę partii fortepianu we wszystkich wymagających tego miejscach.

W mojej opinii Kandydat spełnia wszystkie warunki, które powinien prezentować wybitny pianista - kameralista.

4. Ocena działalności naukowej i dydaktycznej.

Kandydat bardzo dużo koncertuje na różnych estradach. Wystąpił, jako pianista, łącznie na czternastu międzynarodowych i ogólnopolskich konkursach wokalnych. Były nimi:

- XVI Międzynarodowy Konkurs Wokalny im. Mikulasa Schneidera-Trnavsky'ego (Trnava, Słowacja, maj 2000),
- VI Międzyuczelniany Konkurs Wokalny w Dusznikach Zdroju (maj 2000),
- I Ogólnopolski Konkurs Wokalny im. Haliny Halskiej we Wrocławiu (kwiecień 2001),
- IX Międzynarodowy Konkurs Sztuki Wokalnej im. Ady Sari (Nowy Sącz, maj 2001),
- IV Międzyuczelniany Konkurs Słowiańskiej Muzyki Wokalnej (Katowice, maj 2001),
- V Międzyuczelniany Konkurs Wykonawstwa Polskiej Pieśni Artystycznej (Warszawa, listopad 2001),
- VII Ogólnopolski Konkurs Wokalny (Duszniki Zdrój, maj 2002),
- II Ogólnopolski Konkurs Wokalny im. Haliny Halskiej (Wrocław, marzec 2003),
- VI Międzyuczelniany Konkurs Słowiańskiej Muzyki Wokalnej (Katowice, kwiecień 2003),
- X Międzynarodowy Konkurs Sztuki Wokalnej im. Ady Sari (Nowy Sącz, maj 2003),
- II Ogólnopolski Konkurs Wokalny im. Ignacego Jana Paderewskiego (Bydgoszcz, czerwiec 2003),
- VII Międzyuczelniany Konkurs Słowiańskiej Muzyki Wokalnej (Katowice, kwiecień 2005),
- VIII Ogólnopolski Konkurs Wokalny w Dusznikach Zdroju (maj 2006),
- III Ogólnopolski Konkurs Wokalny im. Ignacego Jana Paderewskiego (Bydgoszcz, czerwiec 2006).

Jego występy podczas konkursów zostały zauważone i docenione, czego skutkiem było zdobycie szeregu nagród specjalnych dla pianistów. Otrzymał je na następujących konkursach:

- VI Międzyuczelnianym Konkursie Wokalnym w Dusznikach Zdroju (maj 2000),
- I Ogólnopolskim Konkursie Wokalnym im. Haliny Halskiej we Wrocławiu (kwiecień 2001),
- VII Ogólnopolskim Konkursie Wokalnym w Dusznikach Zdroju (maj 2002),
- VII Międzyuczelnianym Konkursie Słowiańskiej Muzyki Wokalnej w Katowicach (kwiecień 2005),
- VIII Ogólnopolskim Konkursie Wokalnym w Dusznikach Zdroju (maj 2006).

Dokonał również nagrań płytowych pieśni K. Lipińskiego zarejestrowanych podczas koncertu live oraz pieśni z cyklu *Liederkreis* R. Schumanna.

Lata 1998-2009 to także Jego aktywne działania na polu pedagogicznym. Studenci, których przygotowywał wspólnie z pedagogiem śpiewu, sięgali po liczne laury podczas konkursów na arenie krajowej (14 nagród i wyróżnień).

Od 2009 roku do chwili obecnej Jego aktywność zawodową wyznacza łącznie ponad 160 występów na estradzie, na które składają się dokonania artystyczne: w sumie 71 koncertów kameralnych oraz działalność pedagogiczna - 96 studenckich recitali dyplomowych, licencjackich i koncertów klas. Lata 2009-2020 to również okres wzmożonej aktywności pianistycznej podczas festiwali i konkursów wokalnych. W tym czasie jako pianista wziął udział w osiemnastu międzynarodowych i ogólnopolskich konkursach wokalnych:

- XII Międzyuczelniany Konkurs „W kręgu Słowiańskiej Muzyki Wokalnej” w Katowicach (marzec 2010),
- X Ogólnopolski Konkurs Wokalny w Dusznikach Zdroju (kwiecień 2010),
- IX Międzyuczelniany Konkurs Wykonawstwa Polskiej Pieśni Artystycznej im. Edmunda Kossowskiego w Warszawie (listopad 2010),
- II Konkurs Wokalny im. Jana, Edwarda, Józefiny Reszków w Częstochowie (marzec 2011),
- XIV Międzynarodowy Konkurs Sztuki Wokalnej im. Ady Sari w Nowym Sączu (maj 2011),
- V Ogólnopolski Konkurs Pieśni i Arii we Włoszakowicach (maj 2011),
- I Concorso Internazionale di Canto Lirico Federico II w Andrii we Włoszech (grudzień 2012),
- III Konkurs Wokalny im. Jana, Edwarda, Józefiny Reszków w Częstochowie (luty 2013),
- XIV Międzyuczelniany Konkurs „W Kręgu Słowiańskiej Muzyki Wokalnej” w Katowicach (marzec 2014),
- VII Międzynarodowy Konkurs Wokalny im. Haliny Halskiej-Fijałkowskiej we Wrocławiu (kwiecień 2015),
- I Ogólnopolski Konkurs Wokalny im. Jana Kiepury w Sosnowcu (maj 2015),
- Międzynarodowy Konkurs Wokalny „Stonavska Barborka” w Stonawie w Czechach (listopad 2016),

- V Konkurs Wokalny im. Jana, Edwarda, Józefiny Reszków w Częstochowie (luty 2017),
- XXII Międzynarodowy Konkurs Wokalny im. Mikulasa Schneidera-Trnavsky'ego w Trnawie na Słowacji (maj 2017),
- V Internationalen Giulio-Perotti-Gesangswettbewerb w Ueckermiinde w Niemczech (październik 2017),
- V Ogólnopolski Konkurs Wokalny w Dreźnie (październik 2018),
- XXIII Międzynarodowy Konkurs Wokalny im. Mikulasa Schneidera-Trnavsky'ego w Trnawie na Słowacji (maj 2019),
- Rising Talents of Europe 4th edition (Londyn, czerwiec 2020, konkurs online na podstawie nagrań video).

W tym okresie został laureatem kolejnych nagród dla pianistów, zdobytych podczas tychże konkursów:

- X Ogólnopolskim Konkursie Wokalnym w Dusznikach Zdroju (kwiecień 2010),
- IX Międzuczelnianym Konkursie Wykonawstwa Polskiej Pieśni Artystycznej im. Edmunda Kossowskiego w Warszawie (listopad 2010),
- V Ogólnopolskim Konkursie Wokalnym w Dreźnie (październik 2018).

Otrzymał też dyplom gratulacyjny za osiągnięcia na polu pedagogicznym na Międzynarodowym Konkursie „Rising Talents of Europe 4th edition” w Londynie (czerwiec 2020, konkurs online na podstawie nagrań video).

Wyznacznikiem działalności pedagogicznej w okresie od 2009 roku jest szereg sukcesów Jego studentów, których wraz z pedagogiem śpiewu przygotowywał do wielu międzynarodowych i ogólnopolskich konkursów wokalnych (18 nagród i wyróżnień).

5. Informacje o dotychczasowym zatrudnieniu w jednostkach naukowych/artystycznych:

1998 - obecnie: Akademia Muzyczna im. Karola Lipińskiego we Wrocławiu.

6. Konkluzja.

Biorąc pod uwagę dzieła artystyczne, jak również działalność naukową i dydaktyczną stwierdzam, że dr Witold Janusz spełnia wymagania stawiane do osiągnięcia stopnia doktora habilitowanego w zakresie dziedziny sztuki w dyscyplinie sztuki muzyczne, określonych w Ustawie z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz.U. z 2016 r. poz. 882 ze zmianami w Dz.U. z 2016 r. poz.1311).

W związku z powyższym wnoszę do Komisji Habilitacyjnej o przeprowadzenia postępowania habilitacyjnego dra Witolda Janusza oraz do Rady Dyscypliny Sztuki Muzyczne Akademii Muzycznej im. Karola Lipińskiego we Wrocławiu o podjęcie uchwały o nadaniu dr Witoldowi Januszowi stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie sztuki w dyscyplinie sztuki muzyczne.

Maciej Retnowski

